

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE POLITICAL'S PARTICIPATION OF PEOPLE IN LOCAL ADMINISTRATION,
SALAMEECHAI COMMUNITY, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระเกียรติศักดิ์ กิตติสโกโก (ข้าเกลี้ยง)*, กันตภณ หนูทองแก้ว

Phra Keattisak Kittisakko (Kumkleang)*, Kantaphon Nuthongkaew

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Sri Thammasokarat Campus, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author Email: keattisak.kum@student.mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวิธีวิจัยเชิงผสมวิธี วิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากประชากรจำนวน 1189 คน ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน วิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.97$) 2) ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าแนวทางส่งเสริมครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 2.1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง เน้นการให้ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ของพลเมืองผ่านสื่อที่เข้าถึงง่าย เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสใช้สิทธิอย่างเท่าเทียม 2.2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มุ่งเปิดพื้นที่ให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีส่วนร่วม โดยเฉพาะกับเยาวชนและผู้มีข้อจำกัดด้านเวลา 2.3) ด้านการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติ มุ่งให้ประชาชนมีบทบาทจริงในการติดตาม เสนอแนะ และร่วมวางแผนโครงการของท้องถิ่น โดยใช้ทั้งเวทีพบปะโดยตรง ระบบออนไลน์ และกลไกอื่นๆ ซึ่งทั้งหมดล้วนช่วยส่งเสริมให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, การปกครองส่วนท้องถิ่น, ชุมชนศาลามีชัย, จังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

This research article aims to study: 1) The level of political participation of the people in local governance in the Sala Mee Chai community, Nakhon Si Thammarat Province, and 2) Recommendations on guidelines for promoting political participation of the people in local governance in the Sala Mee Chai community, Nakhon Si Thammarat Province. A mixed-methods research design was employed. The quantitative research collected data through questionnaires from a population of 1,189 people, with a sample size of 291. The qualitative research collected data through in-depth interviews and focus group discussions with 10 key informants. Data were analyzed using content analysis techniques. The findings revealed that: 1) The overall level of political participation of the people in local governance in the Sala Mee Chai community, Nakhon Si Thammarat Province, was at a moderate level, with a mean score of ($\bar{X} = 3.97$). 2) Recommendations for promoting political participation of the people in the Sala Mee Chai community, Nakhon Si Thammarat Province, cover three key aspects: 2.1) Electoral participation - emphasizing the provision of knowledge regarding citizens' rights and duties through accessible media, ensuring equal opportunities for all to exercise their rights. 2.2) Participation in political activities - focusing on creating spaces for all groups of people to engage, especially youth and individuals with time constraints. 2.3) Practical participation - encouraging citizens to play an active role in monitoring, providing suggestions, and co-planning local projects through face-to-face forums, online platforms, and incentive mechanisms.

Keywords: Political Participation, Local Governance, Salameechai Community, Nakhon Si Thammarat Province

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการบริหารที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและพัฒนาในระดับท้องถิ่น โดยหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่และให้บริการสาธารณะตามความต้องการของประชาชน ระบบการปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งช่วยส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหาร ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนกับหน่วยงานรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นสามารถเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้สิทธิเลือกตั้ง การเข้าร่วมประชุมชุมชน และการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจของหน่วยงานท้องถิ่น (วิษณุ เครืองาม, 2563)

รัฐบาลภายใต้การนำของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร ได้แถลงนโยบายที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีแนวทางสำคัญดังนี้ 1) การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน: รัฐบาลให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ

ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นและการดูแลชุมชน 2) การปรับปรุงบริการภาครัฐให้ตอบสนองต่อประชาชน: รัฐบาลมุ่งยกระดับการบริการภาครัฐให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยปรับบทบาทภาครัฐให้เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวก และกำกับดูแล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน: รัฐบาลตั้งเป้าจัดทำรัฐธรรมนูญที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของประชาธิปไตยไทย (แพทองธาร ชินวัตร แถลงต่อรัฐสภา, วันที่ 12 กันยายน 2567) (ฐานเศรษฐกิจ, 2567) ซึ่งสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นระบบที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยการบริหารที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาธิปไตยในระดับฐานราก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นยังคงมีข้อจำกัดและอุปสรรคหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความไม่สนใจทางการเมือง ความขาดแคลนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง หรือปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม (ธเนศ วีระศิริ, 2560)

ชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีโครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในด้านการเลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และการปฏิบัติตามหน้าที่พลเมือง แต่ยังคงมีคำถามว่าประชาชนในพื้นที่ที่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่เหมาะสมเพียงใด และปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของพวกเขา ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีความจำเป็นในการประเมินระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมดังกล่าว เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นในการปกครองท้องถิ่น การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ในสามด้านหลัก ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ โดยจะศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังที่ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ อดีตนายกรัฐมนตรี และรัฐบุรุษ ได้กล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตยจะต้องอยู่ที่จิตใจของประชาชนทุกคน มิใช่อยู่ที่ระบอบหรือกฎหมายเท่านั้น” คำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นว่าหากปราศจากการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ประชาธิปไตยก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและมั่นคง ด้วยเหตุนี้ การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนศาลามีชัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการปกครองในระดับท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (ธีรเดช ชูติวรรณโสภณ, 2561)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจในการทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนว

ทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการปกครองในระดับท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ประชาชนในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช อายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 1189 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (krejcie & morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) กลุ่มผู้นำชุมชนศาลาไม้ชัย จำนวน 5 ราย และ 2) กลุ่มตัวแทนชาวบ้านชุมชนศาลาไม้ชัย จำนวน 5 ราย รวม 10 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 20 ข้อ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้ ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบตามจำนวนที่กำหนดไว้ 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3) เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 291 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล 4) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป และ 5) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา 2) วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) 3) วิเคราะห์ข้อเสนอนโยบายเกี่ยวกับแนวทางทางการเมืองการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 5 ด้าน และในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ แสดงได้ดังตารางที่ 1 - 4

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.45	0.67	มาก
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	4.40	0.65	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ	3.02	0.75	ปานกลาง
รวม	3.96	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.96$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.40$) และด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 3.02$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	4.66	0.63	มาก
2	ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	4.58	0.68	มาก
3	ท่านติดตามข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกตั้งในชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.54	0.69	มาก
4	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากนโยบายมากกว่าความสัมพันธ์ส่วนตัว มากน้อยเพียงใด	4.56	0.69	มาก
5	ท่านเคยรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มากน้อยเพียงใด	3.58	0.68	ปานกลาง
6	ท่านมีความคิดเห็นว่าเสียงของท่านในการเลือกตั้งมีความสำคัญ มากน้อยเพียงใด	4.60	0.66	มาก
7	ท่านเชื่อว่าการเลือกตั้งท้องถิ่นส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.62	0.64	มาก
รวม		4.45	0.67	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.45$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา คือข้อที่ว่า ท่านเชื่อว่าการเลือกตั้งท้องถิ่นส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.62$) และท่านเคยรณรงค์หรือชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ข้อ	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านเคยเข้าร่วมประชุมหรือเวทีแสดงความคิดเห็นในชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.23	0.63	มาก
2	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อในระดับท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	4.51	0.65	มาก
3	ท่านเคยเข้าร่วมฟังการปราศรัยหรือแถลงนโยบายของผู้สมัคร มากน้อยเพียงใด	4.31	0.68	มาก
4	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	4.34	0.67	มาก
5	ท่านเคยพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน หรือครอบครัว มากน้อยเพียงใด	4.49	0.62	มาก
6	ท่านเคยมีส่วนร่วมในการรณรงค์หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในชุมชน มากน้อยเพียงใด	4.13	0.66	มาก
รวม		4.40	0.65	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.40$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ท่านติดตาม

ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อในระดับท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือข้อที่ว่า ท่านเคยพูดคุยหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองกับเพื่อน หรือครอบครัว มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.49$) และท่านเคยมีส่วนร่วมในการรณรงค์หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในชุมชน มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ	ระดับการมีส่วนร่วม		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านเคยเสนอแนวคิดหรือความคิดเห็นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	3.47	0.74	ปานกลาง
2	ท่านเคยเข้าร่วมเป็นกรรมการหรืออาสาสมัครในโครงการของชุมชน มากน้อยเพียงใด	3.26	0.77	ปานกลาง
3	ท่านเคยร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณหรือการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด	2.52	0.71	น้อย
4	ท่านเคยเข้าร่วมจัดกิจกรรมทางสังคมหรือสาธารณประโยชน์ในชุมชน มากน้อยเพียงใด	3.32	0.72	ปานกลาง
5	ท่านเคยเข้าร่วมในการแก้ปัญหาหรือข้อขัดแย้งในระดับชุมชน มากน้อยเพียงใด	3.36	0.77	ปานกลาง
6	ท่านเคยเสนอปัญหาหรือร้องเรียนต่อผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง มากน้อยเพียงใด	3.00	0.78	ปานกลาง
7	ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ท่านมีบทบาทเป็นหัวคะแนน มากน้อยเพียงใด	2.23	0.76	น้อย
รวม		3.02	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.02$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ท่านเคยเสนอแนวคิดหรือความคิดเห็นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือข้อที่ว่า ท่านเคยเข้าร่วมในการแก้ปัญหาหรือข้อขัดแย้งในระดับชุมชน มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.36$) และในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ท่านมีบทบาทเป็นหัวคะแนน มากน้อยเพียงใดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ ($\bar{X} = 2.23$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาโดยลำดับเป็นประเด็นดังจะได้พรรณนาเป็นลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เน้นการให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกับเยาวชน การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงและหลากหลายช่องทาง เช่น เสียงตามสาย โซเชียลมีเดีย และคลิปสั้น ตลอดจนการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างเวทีประชาธิปไตยหรือการแข่งขันคลิปวิดีโอ เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้สนับสนุนกลุ่มเปราะบาง เช่น การจัดรถรับ-ส่งผู้สูงอายุ รวมถึงการใช้ภาษาที่เรียบง่ายและคำขวัญที่เข้าถึงใจ เช่น “เสียงของคุณมีค่า” เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของการเลือกตั้ง พร้อมทั้งเสนอให้ผู้นำชุมชน

หรือผู้มีอิทธิพลในโซเชียลมีเดียช่วยรณรงค์เพื่อเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างหลากหลายและเข้าถึงง่าย เช่น การจัดเวทีเสวนาแบบไม่เป็นทางการ การพบปะผู้บริหารหรือผู้แทนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงกิจกรรมเชิงปฏิบัติการและการจำลองสถานการณ์ทางการเมืองเพื่อสร้างประสบการณ์ตรง นอกจากนี้มีการเสนอให้ใช้แรงจูงใจ เช่น เกียรติบัตร หรือชั่วโมงจิตอาสา และเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การประกวดความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กสำหรับวัยทำงาน การตั้งชมรมทางการเมืองในแต่ละหมู่บ้าน และการจัดค่ายการเมืองสำหรับเยาวชน โดยเน้นการเชื่อมโยงกับโรงเรียน ชุมชน และวิทยากรจากภายนอก เพื่อเปิดมุมมองใหม่และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นในเชิงสร้างสรรค์ 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติของประชาชนในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทอย่างแท้จริงในกระบวนการบริหารท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามโครงการ การจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังจากทุกช่วงวัย รวมถึงการให้เยาวชนมีบทบาทร่วมในกิจกรรมและการวางแผนโครงการ นอกจากนี้ยังมีการเสนอให้ใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบแจ้งปัญหาผ่านแอป การลงทะเบียนออนไลน์ และการแสดงความคิดเห็นผ่าน Google Form เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างช่องทางที่ทันสมัย พร้อมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น “วันเสนอแนะของประชาชน” และ “ชุมชนสัญจร” ที่เปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นพบปะประชาชนโดยตรง อีกทั้งเสนอระบบแรงจูงใจ เช่น คะแนนสะสมจากการเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลงานของผู้นำโดยประชาชน เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและสร้างแรงผลักดันในการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนอาจยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านการเลือกตั้งและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองตลอดถึงด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนมีความตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับสิทธิและหน้าที่ของตนเองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนเข้าสู่ตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น การที่ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งกันเป็นจำนวนมาก ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตย และความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถและมีจริยธรรมมาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ การรณรงค์ให้ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตน หรือการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรในพื้นที่ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่าง

ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ มณฑานต์ มุจนานันท์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านประสิทธิภาพการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปี พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุมพร พบว่า อยู่ในระดับมาก 2) ด้านการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุมพร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดชุมพรที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุมพร แตกต่างกัน และ 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการและประสิทธิภาพการจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุมพร พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง (มณฑานต์ มุจนานันท์, 2567) 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงความกระตือรือร้นของประชาชนในการมีบทบาทต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมประชุมชุมชน การฟังการปราศรัย การณรงค์เลือกตั้ง หรือกิจกรรมที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงความตื่นตัวและความใส่ใจต่อปัญหาและแนวทางพัฒนาชุมชนของตนเอง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับสูงนี้อาจเกิดจากความใกล้ชิดระหว่างประชาชนกับผู้นำท้องถิ่น ความโปร่งใสของหน่วยงานท้องถิ่น รวมถึงช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่สะดวกและทั่วถึง ส่งผลให้ประชาชนรู้สึกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมีความหมาย และสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของภาครัฐในพื้นที่ของตนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.31) 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ การศึกษา อาชีพต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารนิยธรรม โดยรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ปัญหาอุปสรรค พบว่าประชาชนได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในสังคมน้อยเกินไปบางส่วนไม่สนใจเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองขาดการมีส่วนร่วมในการรณรงค์การไม่ซื้อสิทธิขายเสียงภายในชุมชน ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติในสังคม แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษของการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง (อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว และคณะ, 2567) 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ยังมีข้อจำกัด

บางประการในการเข้ามามีบทบาทอย่างจริงจังในการตรวจสอบหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น เช่น การเสนอแนะนโยบาย การร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชน หรือการติดตามการใช้งบประมาณท้องถิ่น ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายด้าน เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนในการปกครองท้องถิ่น ความไม่มั่นใจในระบบ หรือขาดกลไกการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง นอกจากนี้ อาจมีข้อจำกัดด้านเวลา อาชีพ หรือภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวันของประชาชนที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในเชิงลึกได้มากนัก ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนช่องทางที่หลากหลายในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ เช่น การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น การอบรมให้ความรู้ทางการเมือง หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้สะดวกยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวาท ฮาดภักดี ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน พบว่าตัวแปรอิสระประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทุกตัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4) แนวทางการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลโคกสี อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น ควรประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ในกิจกรรมทางการเมืองด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ด้านกิจกรรมการณรงค์หาเสียง ด้านการติดต่อในฐานะของ (สวาท ฮาดภักดี, 2565)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่นำเสนอให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกับเยาวชน การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงและหลากหลายช่องทาง เช่น เสียงตามสาย โซเชียลมีเดีย และคลิปสั้น ตลอดจนการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์อย่างเวทีประชาธิปไตยหรือการแข่งขันคลิปวิดีโอ เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้สนับสนุนกลุ่มเปราะบาง เช่น การจัดรถรับ-ส่ง ผู้สูงอายุ รวมถึงการใช้ภาษาที่เรียบง่ายและคำขวัญที่เข้าใจ เช่น “เสียงของคุณมีค่า” เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในหน้าที่ของการเลือกตั้ง พร้อมทั้งเสนอให้ผู้นำชุมชนหรือผู้มีอิทธิพลในโซเชียลมีเดียช่วยรณรงค์เพื่อเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิกานต์ สุกกระ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบกรณีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับกรณีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเตา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรังผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด คือปัญหาด้านสุขภาพ และปัจจัยที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากกลัวเสียสิทธิตามกฎหมาย, ปัจจัยความต้องการในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ต้องการบุคคลที่บริหารท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี, เป็นพรรคการเมืองที่บุคลากรในพรรคมีคุณภาพ, ปัจจัยด้านการเดินทางไม่เป็นปัญหาอุปสรรคใดๆ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง คือ ได้ข้อมูลข่าวสารจากรถแห่หาเสียง 2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ต่างใช้

สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นทุกครั้ง ยกเว้นผู้ที่ผู้ที่ไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิได้ เช่น ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพสำหรับผู้ที่ไม่ใช้สิทธินั้น จะเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผลงาน นโยบายส่วนการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนมากจะเลือกจากความเป็นเครือญาติ คนใกล้ชิดที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ต่างพื้นที่ส่วนมากจะกลับมาเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพราะต้องการเดินทางกลับมาเลือกคนใกล้ชิดที่รู้จักคนที่เป็นเครือญาติ เพื่อให้เขาได้เข้าไปทำงานดูแลชุมชนของเรา ซึ่งในแต่ละครอบครัวก็จะชักชวนสมาชิกให้เลือกคนที่เขาพอใจเหมือนกัน แต่ผู้ที่อาศัยอยู่ต่างพื้นที่ส่วนมากไม่กลับมาเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเนื่องจาก คิดว่าการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้มีความสำคัญเท่าไร ไม่ค่อยมีข้อมูลของผู้สมัครและพรรค จึงทำให้ไม่สนใจที่จะเดินทางกลับมาใช้สิทธิ เพราะต้องลางาน ต้องเดินทางไกล ใช้ทั้งระยะเวลาและค่าใช้จ่าย จึงรู้สึกไม่สำคัญและไม่คุ้มค่าที่ต้องเดินทางกลับมาใช้สิทธิ (ศศิกันต์ สุกกระ, 2563) 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างหลากหลายและเข้าถึงง่าย เช่น การจัดเวทีเสวนาแบบไม่เป็นทางการ การพบปะผู้บริหารหรือผู้แทนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงกิจกรรมเชิงปฏิบัติการและการจำลองสถานการณ์ทางการเมืองเพื่อสร้างประสบการณ์ตรง นอกจากนี้มีการเสนอให้ใช้แรงจูงใจ เช่น เกียรติบัตร หรือชั่วโมงจิตอาสา และเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การประกวดความคิดเห็นผ่านเฟซบุ๊กสำหรับวัยทำงาน การตั้งชมรมทางการเมืองในแต่ละหมู่บ้าน และการจัดค่ายการเมืองสำหรับเยาวชน โดยเน้นการเชื่อมโยงกับโรงเรียน ชุมชน และวิทยากรจากภายนอก เพื่อเปิดมุมมองใหม่และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกิจกรรมทางการเมือง เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยและความเข้มแข็งของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2561) และสอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐพล ดวงพลพรม และกนกอร บุญมี ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ตำบลท่าสองคอน มี 3 ปัจจัยหลัก คือ 1) ปัจจัยด้านการสนใจทางการเมือง 2) ปัจจัยด้านการไปเลือกตั้ง 3) ปัจจัยด้านการเข้าร่วมด้านร่วมประชุม ฟังการหาเสียง 3) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (ญัฐพล ดวงพลพรม และกนกอร บุญมี, 2563) 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติของประชาชนในชุมชนศาลาไม้ชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทอย่างแท้จริงในกระบวนการบริหารท้องถิ่น เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามโครงการ การจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังจากทุกช่วงวัย รวมถึงการให้เยาวชนมีบทบาทร่วมในกิจกรรมและการวางแผนโครงการ นอกจากนี้ยังมีการเสนอให้ใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบแจ้งปัญหาผ่านแอป การลงทะเบียนออนไลน์ และการแสดงความคิดเห็นผ่าน Google Form เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างช่องทางที่ทันสมัย พร้อมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรม

สร้างสรรค์ เช่น “วันเสนอแนะของประชาชน” และ “ชุมชนสัญจร” ที่เปิดโอกาสให้ผู้นำท้องถิ่นพบปะประชาชนโดยตรง อีกทั้งเสนอระบบแรงจูงใจ เช่น คะแนนสะสมจากการเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลงานของผู้นำโดยประชาชน เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและสร้างแรงผลักดันในการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับแนวคิดของ ณิชามัญช์ เอี่ยมแสงจันทร์ สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วมเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) องค์ประกอบของการดำเนินงานได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ได้บ้าง และทำได้โดยวิธีใด เช่น การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารงานการประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนผลประโยชน์ทั้งปริมาณและคุณภาพยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ทั้งผลประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบซึ่งเป็นประโยชน์และโทษต่อบุคคลและสังคม และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) (ณิชามัญช์ เอี่ยมแสงจันทร์, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนว่าบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญเพียงพอ ทั้งการเลือกตั้ง กิจกรรมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติ 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับ มาก แสดงถึงความตระหนักและความสำคัญที่ประชาชนให้ต่อสิทธิหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตย เชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้ง และต้องการมีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำท้องถิ่น 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับ มาก ประชาชนมีความกระตือรือร้น เข้าร่วมประชุม ฟังการปราศรัย และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ปัจจัยสำคัญคือความใกล้ชิดกับผู้นำ ความโปร่งใสของหน่วยงาน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร 3) ด้านการมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง ประชาชนยังมีข้อจำกัดในการตรวจสอบหรือเสนอแนะทางนโยบาย เช่น การร่วมคณะกรรมการหรือติดตามงบประมาณ สาเหตุอาจมาจากการขาดความรู้เวลา หรือช่องทางที่เปิดกว้างไม่เพียงพอ จึงควรส่งเสริมการอบรม เวทีแสดงความคิดเห็น และใช้เทคโนโลยีเพื่อให้การมีส่วนร่วมสะดวกขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ชุมชนศาลามีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้ 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ 1.1) ให้ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่พลเมือง อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกับเยาวชน 1.2) ใช้ การประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงได้หลายช่องทาง เช่น เสียงตามสาย โซเชียลมีเดีย คลิปสั้น 1.3) จัด กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น เวทีประชาธิปไตย การแข่งขันคลิปวิดีโอ 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 2.1) เปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมที่ หลากหลายและเข้าถึงง่าย เช่น เวทีเสวนาไม่เป็นทางการ การพบปะผู้บริหาร กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ 2.2) ใช้ แรงจูงใจ เช่น เกียรติบัตร ชำโมงจิตอาสา 2.3) เปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มีส่วนร่วม 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงปฏิบัติ

อังสุมาลิน ปัญญาแก้ว และคณะ. (2567). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงต้า อำเภอลอง จังหวัดแพร่. วารสารวิจัยและวิชาการบวรพัฒน์, 2(2), 1-15.